

**Diagnoza implementacji kompetencji kluczowych
w kontekście potrzeb, uwarunkowań lokalnych
i regionalnych oświaty
oraz rynku pracy**

**Zespół Szkół Zawodowych im. gen. Stanisława Maczka
w Koronowie**

Opracowanie: Renata Haraszkiwicz

Koronowo 2010

Copyright © by Dolnośląska Szkoła Wyższa
Wrocław 2010

SZKOŁA KLUCZOWYCH KOMPETENCJI. Ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych Polski centralnej i południowo – zachodniej” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia

Publikacja dystrybuowana jest bezpłatnie

LIDER PROJEKTU

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7-9

tel./fax +48 817491777

email: Sekretariat@wsei.lublin.pl

PARTNER PROJEKTU

Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

53-609 Wrocław, ul. Wagonowa 9

tel./fax +48 713561538

email: skk@dswe.pl

Spis treści

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY	
1.1 Położenie geograficzne.....	5
1.2 Krótki opis bazy dydaktycznej.	6
1.3 Charakterystyka uczniów szkoły.....	6
1.4 Charakterystyka kadry pedagogicznej.	7
1.5. Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu KK i zawodowych.	7
II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE	
2.1. Efekty kształcenia	11
2.2 Kompetencja Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości.....	12
2.3 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej i przedmiotów matematyczno-przyrodniczych.	13
2.4 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki.....	14
2.5 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych.	14
2.6 Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów.....	15
III. RYNEK PRACY	
3.1 Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych szkoły.....	16
3.2 Kompetencje Kluczowe a rynek pracy.	17
3.3. Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy.	19
IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH	
4.1 Prognozy demograficzne.	21
4.2 Współpraca szkoły z zakładami pracy.	21
V. WNIOSKI I REKOMENDACJE	23
VI. ZAŁĄCZNIKI	25

I.CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

1.1 Położenie geograficzne

Zespół Szkół Zawodowych im. gen. Stanisława Maczka w Koronowie jest szkołą środowiskową z wieloletnią, sięgającą do 1885 roku, tradycją. Znajduje się w mieście liczącym ok. 11 tys. mieszkańców, położonym 25 km od miasta wojewódzkiego Bydgoszczy. Cała gmina liczy ponad 23 tys. mieszkańców.

W ciągu 125 lat istnienia szkoły w zależności od lokalnych potrzeb i uwarunkowań historycznych, podlegała zmianom w zakresie kierunków kształcenia.

Obecnie kształci młodzież w zawodach:

- technik mechanik,
- technik informatyk,
- technik ekonomista,
- technik handlowiec,
- mechanik pojazdów samochodowych (praktyka w warsztatach szkolnych),
- ślusarz (praktyka w warsztatach szkolnych),
- klasy wielozawodowe (praktyka w zakładzie pracy) w zawodach:
  - sprzedawca,
  - piekarz,
  - cukiernik,
  - kelner,
  - kucharz małej gastronomii,
  - rzeźnik – wędliniarz,
  - fryzjer,
  - monter instalacji i urządzeń sanitarnych,
  - murarz,
  - lakiernik,
  - blacharz samochodowy,
  - operator obrabiarek skrawających,
  - elektryk,
  - elektromechanik,
  - stolarz,
  - elektromechanik poj. samochodowych.

1.2 Krótki opis bazy dydaktycznej.

Szkoła mieści się w trzech budynkach o zróżnicowanym stanie technicznym. Nauka odbywa się w 15 salach lekcyjnych, 4 pracowniach komputerowych, pracowni mechanicznej oraz elektromechanicznej.

Atutem szkoły jest posiadanie szkoleniowej obrabiarki sterowanej numerycznie, na której uczniowie zdobywają umiejętności programowania i obsługiwanie w systemie CNC. Systematycznie pozyskiwane są środki finansowe w celu wzbogacania bazy w nowe pomoce i środki dydaktyczne oraz przeprowadzania bieżących remontów.

Jednym z celów działań szkoły jest stworzenie sprzyjających warunków przygotowania młodzieży do efektywnego zaistnienia na rynku pracy.

1.3 Charakterystyka uczniów szkoły

W Zespole Szkół Zawodowych im. gen. Stanisława Maczka w Koronowie pobiera naukę 541 uczniów. W zasadniczej szkole zawodowej uczy się 166 chłopców i 65 dziewcząt. W miastach zamieszkuje 69 uczniów, a na wsiach 162. W czteroletnim technikum naukę pobiera 204 chłopców i 106 dziewcząt, z czego 124 jest mieszkańcami miasta, a 186 wsi. Z powyższych danych wynika, że większość stanowią uczniowie zamieszkujący tereny wiejskie, tj. 64,3%. Spośród uczniów technikum młodzież pochodząca ze wsi stanowi 60%, a w zasadniczej szkole zawodowej 70,12%. Młodzież rekrutuje się z terenu czterech powiatów: bydgoskiego, tucholskiego, świeckiego, sępoleńskiego oraz z 12 gmin.

Tereny te pod kątem gospodarczym należą do obszarów mało uprzemysłowionych, głównie rolniczych, obejmujących w dużym zakresie tereny po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych. Młodzież nasza pochodzi przeważnie z rodzin słabo usytuowanych materialnie, w wielu przypadkach dotkniętych bezrobociem i ubóstwem. Znaczna część uczniów korzysta zarówno z pomocy socjalnej oraz stypendialnej, jak i programów pomocowych Miejsko-Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej.

Rodzice naszych uczniów w większości posiadają wykształcenie na poziomie zawodowym lub średnim. Z uwagi na specyfikę socjalną rodzin istnieje bardzo małe zainteresowanie rodziców osiągnięciami dydaktycznymi własnych dzieci. Przekłada się to na niską frekwencję na spotkaniach rodziców z wychowawcami klas oraz na poziom współpracy w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych. Ze szkołą współpracuje na bieżąco trzech zawodowych kuratorów sądowych dla nieletnich oraz kilku społecznych. Kilkunastu naszych uczniów objętych jest dozorem kuratorskim ze względu na popełnione wykroczenia, demoralizację i niewydolność

wychowawczą rodziny. Opisane sytuacje mają wpływ na niski poziom motywacji do nauki oraz brak chęci kontynuowania jej na kolejnych poziomach edukacyjnych.

Wzrosła liczba uczniów o specyficznych problemach edukacyjnych, problemach emocjonalnych, zagrożonych patologią społeczną oraz rosnącą dysfunkcją rodzin. W szkole pracuje jeden pedagog. Dzięki uprzejmości Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Koronowie zawsze możemy liczyć na ich pomoc. Jednakże w związku z w/w zagrożeniami szkoła powinna udzielać młodzieży również stałej pomocy psychologicznej, której niestety obecnie nie posiadamy.

1.4 Charakterystyka kadry pedagogicznej

Aby uzyskać zamierzony efekt, potrzebna jest nowoczesna baza dydaktyczna i wykwalifikowana kadra pedagogiczna. Nauczyciele posiadają pełne kwalifikacje i systematycznie je podnoszą, uczestnicząc w różnego typu szkoleniach, kursach kwalifikacyjnych czy studiach podyplomowych. Z całej kadry pedagogicznej 20 nauczycieli ukończyło studia podyplomowe w jednym lub kilku kierunkach. 31 nauczycieli posiada uprawnienia egzaminatorów do przeprowadzania egzaminów zewnętrznych, w tym 7 posiada uprawnienia do dwóch lub trzech przedmiotów i jeden z czterech przedmiotów. W placówce pracuje 75 nauczycieli, w tym 30 nauczycieli dyplomowanych, 24 mianowanych, 20 kontraktowych i 1 stażysta.

1.5. Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych

Uwarunkowania geograficzne, demograficzne, czy też społeczno-ekonomiczne wpływają na liczbę i jakość pozyskiwanych uczniów do naszej szkoły. Wyniki egzaminów gimnazjalnych uzyskanych przez naszą młodzież przedstawiają poniższe tabele.

Wyniki gimnazjalne uczniów Czteroletniego Technikum w Koronowie w porównaniu do średnich wyników w woj. kujasko-pomorskiego i Polski

Rok szkolny 2009/2010 – część matematyczno-przyrodnicza

klasa	Średnia klasy	Ogółem średnia	śr. w woj. kuj.-pom.	śr. w Polsce
4Te	19,25	19,7	23,4	23,9
4Ti	23			
4Tm	16,9			
3Te	23	24,1	25,29	25,31
3Ti	27,6			
3Tm	21,8			
2Te	24,2	23,2	26,5	27,07
2Ti	24			
2Tm	21,4			
1Te	25	24,0	25,15	26,03
1Ti	24,9			
1Tmh	22,7			

Wyniki gimnazjalne uczniów Czteroletniego Technikum w Koronowie w porównaniu do średnich wyników w woj. kujawsko-pomorskim i Polski

Rok szkolny 2009/2010 – część humanistyczna

klasa	Średnia klasy	Ogółem średnia	śr. w woj. kuj.-pom.	śr. w Polsce
4Te	28,7	28,2	30	31,39
4Ti	29,3			
4Tm	26,5			
3Te	31,4	29,3	30,93	31,48
3Ti	31			
3Tm	25,6			
2Te	32,2	27,3	29,5	30,75
2Ti	25			
2Tm	24,7			
1Te	31,6	31	31,01	31,7
1Ti	31,5			
1Tmh	29,9			

W obecnych klasach czteroletniego technikum w zawodach technik mecha-
nik można zauważyć, iż uczniowie uzyskali wynik egzaminu gimnazjalnego poniżej
średniej województwa. Tylko technik informatyk jest na poziomie wyniku średniego.
W pozostałych klasach sytuacja przedstawia się podobnie. Możemy zauważyć, że
z roku na rok średni wynik egzaminu gimnazjalnego jest coraz wyższy. Wynika stąd,
że w naszej szkole chce się kształcić coraz zdolniejsza młodzież. Cieszy nas ten fakt
i możemy zauważyć, że nasza szkoła staje się coraz bardziej konkurencyjna dla in-
nych szkół ponadgimnazjalnych naszego regionu.

Największym problemem szkoły jest wyrównywanie szans edukacyjnych w zwią-
zku z czekającymi naszych uczniów dwoma egzaminami zewnętrznymi. Z analizy te-
stów kompetencji w obecnych klasach pierwszych wynika, że uczniowie opanowali
wymagane umiejętności i standardy z gimnazjum w stopniu średnim.

Wymagać to będzie dodatkowej pracy zarówno ze strony nauczycieli, jak
i uczniów. W tym celu szkoła systematycznie pozyskuje środki z Funduszy Unijnych.
Obecnie uczestniczymy w dwóch projektach „Dobry zawód – twoją przyszłością”
oraz „Szkoła po szkole”. W ramach projektu „Dobry zawód – twoją przyszłością” pro-
wadzone są zajęcia dla dziewięciu grup w zakresie doradztwa zawodowego, rachun-
kowości, obsługi kasy fiskalnej oraz komputera w sklepie, matematyki, języka niemiec-
kiego, biologii, podstaw konstrukcji maszyn, informatyki i języka angielskiego.

W ramach projektu „Szkoła po szkole” prowadzone są zajęcia w 12 grupach,
a ich tematyka jest ściśle powiązana z programem rozwojowym szkoły i dostosowana
do specyfiki oraz potrzeb uczniów. Są to zajęcia m.in. z j. polskiego, rachunkowości,
obsługi kas fiskalnych, języka niemieckiego, języka angielskiego, zajęć matematycz-
nych z elementami fizyki, informatyki, mechaniki pojazdowej, podstaw konstrukcji
maszyn. Ponadto realizowane są zajęcia przeciwdziałania agresji w punkcie dorad-
czo-konsultacyjnym, prowadzonym przez panią pedagog.

Realizując w/w projekty, uczniowie biorą udział w:

- wycieczkach do wybranych w regionie zakładów pracy,
- wycieczkach do Regionalnego Centrum Innowacyjności przy UTP w Byd-
goszczy,
- wyjazdowych warsztatach z doradztwa zawodowego,
- praktykach zawodowych w wybranych zakładach pracy itp.

Ponadto obecnie wkroczyliśmy w realizację projektu „Szkoła Kluczowych
Kompetencji”. Ten projekt realizowany będzie jednak przede wszystkim w ramach
zajęć dydaktycznych, a efektem będzie między innymi opracowanie i wdrożenie
czterech programów autorskich, dzięki którym uczniowie zdobędą kompetencje
kluczowe pozwalające im wkroczyć w dorosłe życie i stanowić będą podstawę do

osobistej samorealizacji. Dadzą szansę na zatrudnienie w tak trudnej obecnie sytuacji na rynku pracy.

Od września 2010 roku planowane jest przystąpienia do kolejnego projektu, w ramach którego realizowane będą zajęcia pozalekcyjne. Ideą jest urozmaicenie zajęć i korzystanie z zasobów zewnętrznych. Projekt ten jest na etapie tworzenia.

Przystępując do projektów z Funduszy Unijnych, szkoła wzbogaca swoją bazę dydaktyczną m.in. o:

- komputery z systemem operacyjnym wraz z projektorami multimedialnymi do pracowni,
- tablicę interaktywną do: pracowni matematyczno-fizycznej,
- tester diagnostyczny firmy Multidiag do diagnostyki nowych modeli samochodów na zajęcia z mechaniki pojazdowej,
- dalmierz laserowy,
- suwmiarkę modułową do pomiaru kół zębatach,
- termometr bezstykowy (na zajęcia z podstaw konstrukcji maszyn),
- symulator naprężeń w konstrukcjach stalowych R3D3 – Rama 3D + InterStal firmy INTERSoft, wersja 12-stanowiskowa,
- oprogramowanie Corel Draw SuiteX4 – wersja 16-stanowiskowa,
- podręczniki, zbiory zadań, słowniki, płyty CD/DVD dla pracowni i biblioteki szkolnej,
- materiały eksploatacyjne i biurowe potrzebne do prowadzenia zajęć,
- inne pomoce dydaktyczne dla poszczególnych pracowni.

Kolejnym problemem okazuje się szybkie „starzenie” pracowni komputerowych, jak również ich ograniczona liczba w związku z nową formułą zdawania egzaminu zewnętrznego absolwentów w zawodzie technik ekonomista. Szkoła pozyskała 3 pracownie w Ogólnopolskim Programie „Pracownie komputerowe dla szkół”. Obecnie program ten nie został wznowiony.

Szkoła staje przed kolejnym wyzwaniem pozyskania środków na nowe sale komputerowe.

Istotnym problemem jest zorganizowanie dojazdów do szkoły (64,3% uczniów pochodzi z obszarów wiejskich). Fakt ten ogranicza nie tylko nabór do naszej placówki, ale również przebywanie uczniów po zajęciach dydaktycznych. Uczniowie chętnie uczestniczyliby w różnych formach zajęć pozalekcyjnych, gdyby nie brak możliwości powrotu do domu. Rozmowy z przełożonymi nie dają żadnych rezultatów. Przyczyną jest czynnik ekonomiczny.

II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

2.1. Efekty kształcenia

Główne zmiany na współczesnym rynku pracy, związane z systemem gospodarki globalnej, wymuszają modernizację kształcenia zawodowego. A są to między innymi:

- gwałtowny rozwój technologii;
  - dynamiczny postęp naukowo-techniczny,
- globalizacja zjawisk gospodarczych;
  - wielkie korporacje przemysłowe,
  - giełda światowa,
- zmiany charakteru i organizacji pracy;
  - odwrót od wąskich specjalności na rzecz głębokiego, ale szerokiego przygotowania zawodowego, co może doprowadzić do zaniknięcia wyraźnie ukształtowanego zawodu,
  - elastyczne formy zatrudniania,
  - ruchomy czas pracy w skali dnia, tygodnia i miesiąca,
  - praca traktowana w sposób zadaniowy,
- zmiany wymagań w zakresie wiedzy i kwalifikacji pracowników;
  - zmiana w przebiegu drogi życiowej.

Podjęcie tak zmieniającego się rynku pracy wymaga kształtowania kompetencji kluczowych, które będą podstawą do uczenia się przez całe życie (kształcenie permanentne). W grupie kompetencji możemy wyróżnić umiejętności ogólne, które są niezależne od przedmiotów nauczania. Do najważniejszych zaliczamy:

- umiejętności komunikacji,
- rozwiązywania problemów,
- logicznego myślenia,
- przywództwo,
- kreatywność,
- motywację,
- umiejętność pracy w zespole,
- umiejętność uczenia się.

Istotą kompetencji kluczowych jest ich nadprzedmiotowość, wzajemne przenikanie się i współzależność. Dobre opanowanie umiejętności ogólnych wpływa na dobre wykonanie wyuczonego zawodu i stanowi podstawę do podnoszenia i aktualizowania kwalifikacji zawodowych. Stąd wynika ścisła współpraca nauczycieli

wszystkich przedmiotów. Należy stosować różne metody i formy pracy, ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, a nie np. na rozwijanie umiejętności rozwiązywania testów, co jest aktualnie wymuszane w związku z obecną formułą egzaminów zewnętrznych. Ostateczną miarą efektywności szkoły i kształtowania u uczniów kompetencji kluczowych będzie przeniesienie tych kompetencji do środowiska pozaszkolnego. Dopiero aktywność absolwentów w miejscu pracy oraz w życiu prywatnym ostatecznie udowodni efektywność sposobu kształcenia.

W ramach odniesienia ustanowiono osiem kompetencji kluczowych :

- 1) porozumiewanie się w języku ojczystym;
- 2) porozumiewanie się w językach obcych;
- 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- 4) kompetencje informatyczne;
- 5) umiejętność uczenia się;
- 6) kompetencje społeczne i obywatelskie;
- 7) inicjatywność i przedsiębiorczość;
- 8) świadomość i ekspresja kulturalna.

W ramach projektu nasza szkoła będzie rozwijała kompetencje kluczowe na czterech przedmiotach, tj. język angielski, matematyka, technologia informacyjna i podstawy przedsiębiorczości. Realizując programy autorskie z w/w przedmiotów, nasi uczniowie i absolwenci naberą konieczne umiejętności kluczowe, aby stać się osobami atrakcyjnymi z punktu widzenia ustawicznie ewaluującego rynku pracy.

2.2 Kompetencja kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości

Inicjatywność i przedsiębiorczość w aspekcie oświaty oznaczają zdolność ucznia do wcielania pomysłów w czyn. Obejmują one kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Stanowią one wsparcie dla uczniów nie tylko w ich codziennym życiu prywatnym i społecznym, ale także w ich przyszłym miejscu pracy, pomagając im uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans. Są podstawą bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o charakterze społecznym, handlowym lub w nich uczestniczą. Powinny one obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie. Konieczna wiedza obejmuje zdolność identyfikowania dostępnych możliwości działalności osobistej, zawodowej lub gospodarczej,

w tym szerszych zagadnień stanowiących kontekst pracy i życia, takich jak ogólne rozumienie zasad działania gospodarki, a także szanse i wyzwania stojące przed pracodawcami i organizacjami. Uczniowie powinni również być świadomi zagadnień etycznych związanych z przedsiębiorstwami oraz tego, w jaki sposób mogą one wywoływać pozytywne zmiany, np. poprzez sprawiedliwy handel lub przedsięwzięcia społeczne. Umiejętności odnoszą się do proaktywnego zarządzania projektami (co obejmuje np. planowanie, organizowanie, zarządzanie, kierowanie i zlecanie zadań, analizowanie, komunikowanie, sporządzanie raportów, ocenę i sprawozdawczość), skutecznej reprezentacji i negocjacji oraz zdolności zarówno pracy indywidualnej, jak i współpracy w zespołach. Niezbędna jest umiejętność oceny i identyfikacji własnych mocnych oraz słabych stron, a także oceny ryzyka i podejmowania go w uzasadnionych przypadkach. Postawa przedsiębiorcza charakteryzuje się inicjatywnością, aktywnością, niezależnością i innowacyjnością zarówno w życiu osobistym i społecznym, jak i w pracy. Obejmuje również motywację i determinację w kierunku realizowania celów, czy to osobistych, czy wspólnych, zarówno prywatnych, jak i w pracy.

2.3 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej i przedmiotów matematyczno-przyrodniczych

Kompetencje informatyczne, jakie uczeń i absolwent ma nabyć, obejmują umiejętność i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego w pracy, rozrywce i porozumiewaniu się. Opierają się one na podstawowych umiejętnościach w zakresie: wykorzystywania komputerów do uzyskiwania, oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem Internetu. Kompetencje informatyczne wymagają solidnego rozumienia i znajomości natury, roli oraz możliwości technologii informacyjnej w codziennych kontekstach: w życiu osobistym i społecznym, a także w pracy. Obejmuje to główne aplikacje komputerowe – edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, przechowywanie informacji i posługiwanie się nimi – oraz rozumienie możliwości i potencjalnych zagrożeń związanych z Internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych (poczta elektroniczna, narzędzia sieciowe) do celów pracy, rozrywki, wymiany informacji i udziału w sieciach współpracy, a także do celów uczenia się i badań.

Uczniowie powinni także rozumieć, w jaki sposób technologia informacyjna może wspierać kreatywność i innowacje, a także być świadomymi zagadnień dotyczących prawdziwości i rzetelności dostępnych informacji oraz zasad prawnych i etycznych mających zastosowanie przy interaktywnym korzystaniu z technologii informacyjnej. Konieczne umiejętności obejmują zdolność poszukiwania, gromadze-

nia i przetwarzania informacji oraz ich wykorzystywania w krytyczny i systematyczny sposób, przy jednoczesnej ocenie ich odpowiedności, z rozróżnieniem elementów rzeczywistych od wirtualnych przy rozpoznawaniu połączeń. Uczniowie powinni posiadać umiejętności wykorzystywania narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia złożonych informacji, a także zdolność docierania do usług oferowanych w Internecie, wyszukiwania ich i korzystania z nich; powinny również być w stanie stosować technologię informacyjną jako wsparcie krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji.

Korzystanie z technologii informacyjnej wymaga krytycznej i refleksyjnej postawy w stosunku do dostępnych informacji oraz odpowiedzialnego wykorzystywania mediów interaktywnych. Rozwijaniu tych kompetencji sprzyja również zainteresowanie udziałem w społecznościach i sieciach w celach kulturalnych, społecznych lub zawodowych.

2.4 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki

Kompetencje matematyczne, jakie uczeń i absolwent ma opanować, obejmują umiejętność rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji. Istotne są zarówno proces oraz czynność, jak i wiedza, przy czym podstawę stanowi należyte opanowanie umiejętności liczenia. Kompetencje matematyczne kładą nacisk na zdolność i chęć wykorzystywania matematycznych sposobów myślenia (myślenie logiczne i przestrzenne) oraz prezentacji (wzory, modele, konstrukty, wykresy, tabele). Konieczna wiedza w dziedzinie matematyki obejmuje solidną umiejętność liczenia, znajomość miar i struktur, głównych operacji i sposobów prezentacji matematycznej, rozumienie terminów i pojęć matematycznych, a także świadomość pytań, na które matematyka może dać odpowiedź. Uczeń powinien posiadać umiejętności stosowania głównych zasad i procesów matematycznych w codziennych sytuacjach prywatnych i zawodowych, a także śledzenia i oceniania ciągów argumentów. Uczeń powinien być w stanie rozumować w matematyczny sposób, rozumieć dowód matematyczny i komunikować się językiem matematycznym oraz korzystać z odpowiednich pomocy.

2.5 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych

Jednym z ważniejszych elementów kształcenia się stała się znajomość języka angielskiego. Porozumiewanie się w tym języku opiera się w znacznej mierze na zdolności do rozumienia, wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów oraz opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie)

w odpowiednim zakresie kontekstów społecznych i kulturalnych (w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym) w zależności od chęci lub potrzeb danej osoby. Porozumiewanie się w obcych językach wymaga również takich umiejętności, jak mediacja i rozumienie różnic kulturowych. Stopień opanowania języka przez daną osobę może być różny w przypadku czterech kompetencji językowych (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) oraz zależny od społecznego i kulturowego kontekstu osobistego, otoczenia oraz potrzeb lub zainteresowań danej osoby. Kompetencja porozumiewania się w języku angielskim wymaga znajomości słownictwa i gramatyki funkcjonalnej oraz świadomości głównych typów interakcji słownej i rejestrów języka. Istotna jest również znajomość konwencji społecznych oraz aspektu kulturowego i zmienności języków. Na niezbędne umiejętności w zakresie komunikacji w języku angielskim składa się zdolność rozumienia komunikatów słownych, inicjowania, podtrzymywania i kończenia rozmowy oraz czytania, rozumienia i pisania tekstów, odpowiednio do potrzeb danej osoby. Osoby powinny także być w stanie właściwie korzystać z pomocy oraz uczyć się języków również w nieformalny sposób w ramach uczenia się przez całe życie.

2.6 Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów

Absolwent z kompetencjami kluczowymi będzie m.in.:

- krytycznie myślał, uczestniczył w dialogu poprzez przedstawienie i obronę własnego stanowiska,
- posiadał ukształtowany system powszechnie akceptowanych wartości, pozwalających na aktywnym udziale w życiu społecznym,
- rozwijał indywidualne zainteresowania,
- radził sobie w sytuacjach nowych i nietypowych,
- komunikował się w różnych sytuacjach, zarówno w formie ustnej, jak i pisemnej,
- precyzyjnie wyrażał własne myśli, zadawania pytań, stawiania problemów oraz ich rozwiązywania,
- wyposażony w wiedzę niezbędną do dalszej edukacji i o dużej użyteczności pozaszkolnej,
- przetwarzał wiedzę i wykorzystywał ją do rozwiązywania różnorodnych problemów,
- samodzielnie i twórczo myślał,
- posiadał nawyk dobrej organizacji pracy,
- wytrwale i systematycznie podejmował działania,
- samodzielnie kontrolował poziom i jakość własnej wiedzy,
- dokonywał refleksji i oceny własnego sposobu uczenia się,

- korzystał z nowoczesnych narzędzi technologii informacyjnej,
- pozyskiwał informacje z różnorodnych źródeł,
- świadomym i pełnowartościowym uczestnikiem ustawicznie zmieniającego się rynku pracy,
- wszechstronnie przygotowany do rozumienia współczesnego świata i aktywnie uczestniczył w życiu,
- opierał swoje przekonania na rzetelnych informacjach i przesłankach,
- miał ukształtowaną postawę otwartości i szacunku dla pomysłów oraz poglądów innych ludzi,
- posiadał rozwinięte umiejętności społeczne, takie jak: współpraca w zespole i organizacja pracy tego zespołu, prowadzenie dyskusji, prezentowania wyników własnej pracy, negocjowanie.

Absolwent naszej szkoły, jako przyszły pracownik, będzie wciąż stawał przed nowymi wyzwaniami, dlatego też będzie potrzebował szerokiego wachlarza kompetencji kluczowych, które ułatwią mu przystosowanie się do zmieniającego się rynku pracy.

III. RYNEK PRACY

3.1 Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych szkoły

Na terenie gminy Koronowo nie działają duże zakłady przemysłowe. Dominujące formy prowadzenia działalności to zakłady prowadzone przez osoby fizyczne, zgłoszone do ewidencji działalności gospodarczej i spółki prawa handlowego zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Około 60–65% działalności gospodarczej jest zlokalizowana na terenie miasta, a pozostałe 35–40% obejmują tereny wiejskie.

Część przedsiębiorców, zwłaszcza osób młodych, zgłaszających działalność gospodarczą, szuka pracy za granicą RP. W krajach Unii Europejskiej podejmują pracę nie zawsze zgodnie z wykształceniem i przygotowaniem zawodowym.

Najczęściej zgłaszane działalności dotyczą branży handlowej, gastronomii, zakładów remontowo-budowlane, branży metalowej. Według stanu z 31.12.2009 r. w ewidencji działalności gospodarczej figurowało **1415** przedsiębiorców ogółem, w tym:

- 259 przedsiębiorców w branży budowlanej i drzewnej,
- 178 przedsiębiorców w branży elektrycznej i metalowej,
- 16 przedsiębiorców w branży włókienniczej i skórzaney,
- 13 przedsiębiorców w branży spożywczej,

- 462 przedsiębiorców w handlu, gastronomii, pośrednictwie,
- 83 przedsiębiorców prowadzących transport,
- 62 osoby zgłosiły działalność związaną z ochroną zdrowia,
- 342 w pozostałych branżach (różnych).

W 2009 r. przybyło łącznie nowych **186** przedsiębiorców a ubyło ze stanu **123** osób.

Stopa bezrobocia (dane opracowanie na podstawie informatora Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy wg stanu z 31 stycznia 2010 r.) wynosiła w:

- Polsce 12,7%,
- województwie kujawsko-pomorskim 16,7%,
- powiecie bydgoskim 13,0%,
- Bydgoszczy 7,6%.

W rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy pozostaje 17 515 osób bezrobotnych, w tym 8861 kobiet. Liczba osób bezrobotnych wzrosła o 778 w porównaniu do grudnia 2009 r., tj. o 46%. Osoby bezrobotne zamieszkałe na terenie powiatu bydgoskiego stanowią 26,74% ogólnej liczby klientów bydgoskiego urzędu pracy.

3.2 Kompetencje kluczowe a rynek pracy

W przeciwieństwie do poprzednich lat obecnie przyjmuje się, że w ciągu swojego życia człowiek w przyszłości będzie kilka razy zmieniał wykonywany zawód. Aby było to możliwe, musi mieć określone predyspozycje i umiejętności, które ułatwiają mu zdobywanie nowych kompetencji.

Odchodzimy więc od gromadzenia wiedzy na rzecz umiejętności szukania jej, przekształcania i wykorzystywania dotychczasowych doświadczeń rozwiązywaniu coraz to nowszych zadań. Ważne jest też wykształcenie umiejętności współpracy z zespołem w poszukiwaniu rozwiązań nietypowych problemów.

Umiejętności kluczowe:

- wzmacniają skuteczność funkcjonowania w grupie,
- zwiększają efektywność zawodową,
- ułatwiają poruszanie się na rynku pracy,
- umożliwiają zdobywanie wiedzy,
- ułatwiają współżycie w społeczeństwie, rodzinie,
- uczą radzenia sobie w nowych sytuacjach,
- wzmacniają pozytywnie,
- wzbogacają osobowość,

- ułatwiają panowanie nad emocjami.

Z uwagi na specyficzne uwarunkowania środowiskowe naszych uczniów jednym z podstawowych celów edukacyjnych szkoły jest zmiana ich podejścia do własnej aktywności. Rozwijanie ambicji w zakresie zdobywania kolejnych etapów edukacyjnych oraz świadomego kierowania swoim przyszłym życiem. W trakcie pracy z młodzieżą staramy się kształtować u niej nawyk systematycznego i efektywnego uczenia się. Podkreślamy wagę samokształcenia i rozwijania własnych zdolności i pasji. Wprowadzamy aktywne metody pracy w celu zwiększenia efektywnego współdziałania ucznia z grupą na zajęciach lekcyjnych. W ramach zajęć grupowych rozwijamy umiejętności komunikacji interpersonalnej i autoprezentacji. Staramy się rozwijać wśród naszych uczniów postawy twórcze, pobudzamy do kreatywności. Dajemy możliwość przejawiania własnej aktywności poprzez działalność w samorządzie szkolnym, kołach zainteresowań, wspierania akcji o charakterze charytatywnym, organizowaniu uroczystości szkolnych i środowiskowych, brania udziału w konkursach i olimpiadach. W celu lepszego orientowania się na rynku pracy organizujemy w szkole spotkania z pracodawcami, wyjazdy na dni otwarte do uczelni wyższych, udostępniamy informatory i kontaktujemy się z zakładami pracy. Od roku 2003 roku realizując współpracę ze Związkiem Narzędziowców Regionu Bydgoszcz, dajemy naszym uczniom szansę zapoznania się z najnowszymi technologiami oraz praktykę w najnowocześnie wyposażonych zakładach pracy. W ten sposób młodzi ludzie mogą nabyć praktyczne umiejętności obsługi zaawansowanych technicznie obrabiarów sterowanych komputerem (CNC), współrzędnościowych maszyn pomiarowych (3D) oraz zapoznać się z funkcjonowaniem innych maszyn i urządzeń produkcyjnych. W szkole natomiast prowadzone są zajęcia teoretyczne i ćwiczenia przygotowujące przyszłą kadre do obsługi programów komputerowych z zakresu: wspomagania projektowania w systemach CAD i CAM, grafiki komputerowej oraz obsługi biura. Zakłady te w znacznej części wyposażyły naszą szkołę w wymienione powyżej urządzenia i oprogramowanie. Jest to świadome działanie ze strony Związku Narzędziowców Regionu Bydgoszcz. Nasza młodzież stanowi główne źródło naboru nowej kadry, której nie trzeba już dodatkowo szkolić, aby płynnie weszła w proces technologiczny. Współpraca ta rozwija się od lat m.in. dlatego, że pozytywny odzew na zapotrzebowanie na specjalistów w tych zakładach dała nasza szkoła w ramach prowadzonych kierunków kształcenia.

Podkreślić należy fakt, że tylko nasza szkoła tak aktywnie współpracuje ze Związkiem Narzędziowców Regionu Bydgoszcz. Dzięki tej współpracy nasi absolwenci mają większą szansę na zatrudnienie zaraz po zakończeniu nauki. Corocznie

po rozdaniu świadectw organizowane jest spotkanie z pracodawcami, na którym to przedstawiają oni ofertę pracy naszej młodzieży.

Prognozy dotyczące rynku pracy nie zawsze się sprawdzają ze względu na rozwój gospodarki rynkowej. Stąd realne dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy jest wręcz niemożliwe ze względu na tak szybkie zmiany oraz specyfikę środowiska, z którego szkoła prowadzi nabór uczniów. Szkoła musi więc szukać innych dróg rozwiązań, które pomogą jej absolwentom dostosować się do wymogów współczesnego świata.

Opanowanie umiejętności kluczowych umożliwi młodym ludziom sprawne funkcjonowanie w szybko zmieniającej się rzeczywistości, pozwoli im dostosować się do coraz nowszych wymagań rynku pracy. Wykształcenie umiejętności kluczowych staje się we współczesnym świecie ważniejsze niż posiadanie wszechstronnej wiedzy. Obecny rynek pracy wymaga od pracowników elastyczności, kreatywności, zdolności organizacyjnych, komunikatywności, wyobraźni. Gromadzenie informacji przez ucznia nie oznacza jeszcze umiejętności posługiwania się nimi, a ponadto trudno z góry przewidzieć, jakie umiejętności będą potrzebne za kilka lub kilkanaście lat.

3.3. Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy

Na 31 stycznia 2010 r. były zarejestrowane 4684 osoby bezrobotne z Powiatu Bydgoskiego co oznacza wzrost w porównaniu do grudnia ubr. o 321 osób czyli 7,4%. Należy podkreślić, że największa dynamika wzrostu bezrobocia w podanym okresie wystąpiła w naszej miejscowości, tj. 11,5%.

Najczęściej poszukiwane zawody w 2009 roku:

1. Budownictwo: murarz, tynkarz, betoniarz-zbrojarz, cieśla budowlany, robotnik budowlany, operator sprzętu ciężkiego (koparki, spychacze itp.), posadzkarz, malarz-tapeciarnik, monter instalacji wod.-kan. i CO, monter stolarki budowlanej, inżynier budownictwa.
2. Mechaniczne: ślusarz, spawacz, frezer, tokarz, operator obrabiarek CNC, inż. mechanik, operator/ustawiacz wtryskarek, mechanik samochodowy, elektromechanik samochodowy, galwanizer.
3. Kierowcy: C, CE, ADR, operator wózka widłowego.
4. Handel: sprzedawca – różne branże, szczególnie spożywcza i mięsna, kasjer, przedstawiciel handlowy, telemarketer.
5. Gastronomia: kucharz, kelner, cukiernik, piekarz.
6. Pozostałe: fryzjer, krawcowa-szwaczka, stolarz, tapicer, elektryk, lakiernik, pracownik ochrony.

Zgodnie z wcześniej podanymi danymi o kierunkach kształcenia w Zespół Szkół Zawodowych im. gen. Stanisława Maczka w Koronowie wynika, że placówka nasza kształci fachowców między innymi w/w zakresach.

Wnioski z przeprowadzonego sondażu wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego, przeprowadzonego przez Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszcy w okresie I–II 2009 r.:

1. Na początku 2009 r. badane przedsiębiorstwa deklarowały brak planów związanych ze zwiększeniem bądź zmniejszeniem zatrudnienia w firmie. Stanowili oni 59,09% respondentów.
2. 30,45% respondentów zamierza zatrudnić łącznie 443 pracowników w 2009 r. Pracę mają znaleźć specjaliści w zakresie: sprzedaży, spawania, budownictwa, pracy administracyjno-biurowej oraz operatorzy maszyn i urządzeń.
3. Firmy biorące udział w sondażu to przede wszystkim zakłady zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (36,82%), edukacją (11,36%) oraz handlem hurtowym i detalicznym (7,73%).
4. Niespełna 40% respondentów zatrudniała absolwentów. Zajmowali oni stanowiska przede wszystkim w zawodach: nauczyciel, pielęgniarka, asystent, lekarz, monter operator. Pracodawcy wysoko ocenili u młodych pracowników ich gotowość do podnoszenia kwalifikacji, obowiązkowość, komunikatywność oraz ambicję.
5. Pożądane jest posiadanie przez kandydatów do pracy umiejętności praktycznych. Nie liczy się natomiast wiek potencjalnych pracowników.
6. 66,82% badanych pracodawców napotyka na problemy podczas rekrutacji. Przede wszystkim dotyczą one: braku pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami, nieatrakcyjnych wg kandydatów warunków pracy oraz braku kandydatów ubiegających się o zatrudnienie w powiecie bydgoskim.
7. Pracodawcy poszukując kandydatów do objęcia stanowiska, korzystają bądź z pomocy urzędu pracy, bądź środków masowego przekazu. Dodatkowo biorą pod uwagę rekomendacje osób ze swojego otoczenia.
8. 80,45% badanych przedsiębiorców będzie korzystać z usług bydgoskiego urzędu pracy, głównie z zakresu pośrednictwa pracy oraz form tzw. subsydiowanych.

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH

4.1 Prognozy demograficzne

Prognozy demograficzne liczby uczniów gimnazjów oraz szkół podstawowych w Gminie Koronowo (stan z 30.09.2009r.) przedstawia poniższa tabela:

		Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Data rozpoczęcia nauki w szkole ponadgimnazjalnej
Szkoła Podstawowa	IV	13	251	Wrzesień 2015
	V	12	225	Wrzesień 2014
	VI	13	258	Wrzesień 2013
Gimnazjum	I	12	273	Wrzesień 2012
	II	12	276	Wrzesień 2011
	III	13	279	Wrzesień 2010
Szkoła Ponadgimnazjalna		14	306	Wrzesień 2009
		13	295	Wrzesień 2008
		14	334	Wrzesień 2007
		15	352	Wrzesień 2006

Możemy zauważyć, że we wrześniu 2010 roku w porównaniu z wrześniem 2009 roku nastąpi spadek liczby uczniów kończących gimnazjum. Jest to widoczne również w spadku liczby oddziałów z 14 na 13. W kolejnym roku liczba uczniów nie ulegnie dużej zmianie, choć nadal następuje zmniejszenie liczby oddziałów.

4.2 Współpraca szkoły z zakładami pracy

Zespół Szkół Zawodowych im. gen. Stanisława Maczka w Koronowie swój program nauczania realizuje na bazie strategii zapotrzebowania rynku pracy w młodych wykwalifikowanych pracowników.

Już w 2003 roku szkoła podjęła partnerską współpracę ze Związkiem Narzędziowców Regionu Bydgoszcz, co zaowocowało stałą współpracą w realizacji praktyk uczniowskich. W ten sposób młodzi ludzie mogą nabyć praktyczne umiejętności obsługi zaawansowanych technicznie obrabiarek sterowanych komputerem (CNC), współrzędnościowych maszyn pomiarowych (3D) oraz zapoznać się z funkcjonowaniem innych maszyn i urządzeń produkcyjnych. Natomiast w szkole prowadzone są zajęcia teoretyczne i ćwiczenia przygotowujące przyszłą kadrę do obsługi programów komputerowych z zakresu: wspomagania projektowania w systemach CAD i CAM, grafiki komputerowej oraz obsługi biura.

Szkoła nawiązała również współpracę z koronowskimi urzędami, firmami i zakładami pracy, w ramach której uczniowie odbywają praktyki śródroczone. Są nimi:

- Bank Spółdzielczy,
- Urząd Miejski,
- Wydział Oświaty,
- PROJPRZEM,
- ELEWATOR,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”,
- Zakład Mechaniki Maszyn – J. Kiełpikowski, a ponadto w: Biurze Usługowo-Rachunkowym pani Heleny Szulc, Biurze Usług Rachunkowych i Doradztwa podatkowego KRYST państwa Czmochowskich, Urzędzie Gminy Sośno i Urzędzie Gminy Świekatowo, firmie „Błysk” w Pruszczu. Cenimy tę współpracę. Daje ona naszej młodzieży możliwość wykorzystywania wiedzy teoretycznej w praktyce i zdobycie praktycznych umiejętności poruszania się na rynku pracy.

Nasza placówka będąc pod presją otoczenia gospodarczego, które cechuje się niezwykle szybkimi zmianami technologii, dąży do ciągłego doskonalenia swojego programu poprzez niwelowanie barier technicznych. Organizuje wycieczki do zakładów pracy, na wystawy i targi oraz na wyższe uczelnie. W ramach partnerskiej umowy z Uniwersytetem Technologiczno – Przyrodniczym w Bydgoszczy organizowane są wyjazdy tematyczne na sympozja i prezentacje.

Ponadto szkoła prowadzi dodatkowe zajęcia wyrównawcze i doskonalące dla wszystkich chętnych uczniów w ramach Europejskich Funduszy Społecznych. Zajęcia prowadzone są na miejscu w szkole z zastosowaniem najnowocześniejszych środków dydaktycznych, takich jak: tablica interaktywna, projektory, oprogramowanie do symulacji naprężeń w konstrukcjach czy tester do diagnostyki nowych modeli aut. Również poza terenem szkoły na licznych wycieczkach, praktykach zawodowych i warsztatach.

Dzięki zastosowaniu nowoczesnej techniki w procesie kształcenia wzrasta u młodych ludzi poczucie siły i własnej wartości. Przyszła kadra będzie potrafiła nie tylko odnaleźć się w gospodarce rynkowej, ale będzie ją tworzyć i rozwijać.

Gospodarka jako cały system oraz podmioty gospodarcze powinny docenić konieczność stosowania nowoczesnych technik i zaawansowanych technicznie środków dydaktycznych w proces kształcenia młodych ludzi.

V. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Na podstawie analizy SWOT można stwierdzić, że szkoła posiada duży potencjał zarówno ze strony bazy dydaktycznej, jak i kadry pedagogicznej. Należy wykorzystać dobrą współpracę między nauczycielami przedmiotów ogólnokształcących a nauczycielami przedmiotów zawodowych w celu wypracowania efektywnych i innowacyjnych metod pracy w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych. Rozwijanie kompetencji kluczowych wymaga kształtowania zintegrowanego skierowanego na problem całościowo, a nie w ramach tylko jednego przedmiotu. Należy w ramach WDN zorganizować szkolenie z w/w zakresu działań.

Dużym problemem szkoły są uczniowie. W znacznej części pochodzą oni z rodzin dysfunkcyjnych. Często, bez diagnozy swoich możliwości intelektualnych i zainteresowań, przypadkowo wybierają kierunek i poziom kształcenia. Należy zwiększyć świadomość uczniów i rodziców na rolę kształcenia ustawicznego, wypracować nawyki takiej nauki.

Zdobyte w naszej szkole umiejętności staną się podstawą do permanentnego kształcenia, które jest wymogiem dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. W rozwijaniu kompetencji kluczowych należy wziąć pod uwagę oczekiwania pracodawców.

Najwyżej ocenili oni następujące cechy absolwentów:

- gotowość do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- uczenie się nowych obowiązków,
- obowiązkowość,
- komunikatywność,
- ambicję,
- umiejętności praktyczne,
- pracowitość,
- staranność wykonywania pracy,
- umiejętność pracy zespołowej,
- samodzielność,
- inicjatywy w działaniu,
- radzenie sobie ze stresującymi sytuacjami,
- wiedzę fachową.

Jak można zauważyć, wiedza fachowa znalazła się na końcu w/w listy. Jest ona ważna, ale nie najważniejsza. Pracodawcy najwyżej ocenili gotowość do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, uczenie się nowych obowiązków, komunikatywność

i ambicję. Kształcąc przyszłego pracownika, należy więc zwrócić szczególną uwagę na przygotowanie go do świadomego uczestniczenia w poszukiwaniu pracy, ciągłego dostosowywania swoich umiejętności do wyzwań stawianych przez współczesny świat.

Przed naszymi uczniami stać będą w przyszłości wyzwania związane z pełnieniem różnorodnych ról społecznych. Organizując pracę w grupach, umożliwiamy im naukę kierowania zespołem lub współpracę z pozostałymi członkami w wykonywaniu wspólnego zadania. Umiejętność ta będzie kluczowa w pracy zawodowej i w prawidłowym funkcjonowaniu we własnej rodzinie. Przygotowują się do prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych. Dzięki tej umiejętności będą mogli świadomie planować swoją drogę rozwoju zawodowego, która ma doprowadzić ich do zdobycia satysfakcjonującej pracy zgodnej z ich zainteresowaniami i wykształceniem.

Poprzez organizowanie spotkań z absolwentami mamy możliwość dokonywania analizy ich dalszych losów edukacyjnych bądź zawodowych. Wiedza ta jest nam niezbędna do ciągłego doskonalenia metod pracy i programów, które umożliwią lepszy start życiowy naszym uczniom.

Nauczyciel powinien zwrócić szczególną uwagę na to, aby nie przekazywać wiedzy, którą uczniowie poukładają sobie „w szufladkach” i już do nich nie zajądą. Powinien być koordynatorem i organizatorem pracy uczniów, mobilizować ich do samodzielnego badania problemów.

Liczy się uczniowskie zaangażowanie w rozwiązywanie problemów, porządkowanie zdobytych wiadomości i doświadczeń, umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w sytuacjach nowych. Ważna jest również nie tylko samoocena i refleksja nad własną pracą, ale również kształtowanie postaw osobowościowych młodych pracowników, tj. stosowny wygląd, troska o higienę osobistą. Od nauczyciela wymagać to będzie stosowania metod aktywnych, a uczeń stanie się odpowiedzialny za własną naukę.

Szkoła daje możliwości zdobywania dodatkowych kwalifikacji i umiejętności, które powodują, że nasi absolwenci są bardziej atrakcyjni na rynku pracy. Zwiększenie jednak zakresu kompetencji kluczowych z zakresu przedmiotów: język angielski, matematyka, technologia informacyjna i podstawy przedsiębiorczości jeszcze bardziej zefektywizuje możliwości znalezienia pracy przez naszych absolwentów.

Realizując programy autorskie z w/w przedmiotów, jak również uczestnicząc w różnych zajęciach pozalekcyjnych i uzupełniających, tj. w Wakacyjnych Obozach Naukowych, Kołach Naukowych, Studium Kompetencji Liderów, Przedsiębiorstwie Symulacyjnym, nasi uczniowie, a przyszli absolwenci nabyte będą konieczne umiejętności kluczowe, aby stać się osobami atrakcyjnymi z punktu widzenia ustawicznie ewoluującego rynku pracy.

Stosowanie programów nauczania kształcących uczniów w kompetencjach kluczowych uczyni ją bardziej konkurencyjną, atrakcyjną i nowocześniejszą. Przystąpienie do projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji” będzie krokiem do przodu stosunku do planowanej reformy systemu kształcenia zawodowego.

Załączniki

Analiza SWOT

Współpraca szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy i ich uwzględnianie w pracy z uczniem

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Współpraca ze Związkiem Narzędziowców Regionu Bydgoszcz, – organizowanie praktyk w różnych zakładach pracy, – organizowanie dla uczniów naszej szkoły wycieczek do zakładów pracy, na targi pracy, wystawy techniczne itp., – organizowanie spotkań uczniów z absolwentami szkoły, którzy kontynuowali naukę i podjęli pracę w różnych przedsiębiorstwach, – cykliczne spotkania z pracodawcami uczniów i wymiana doświadczeń, – dobra współpraca z biurem pracy, – dobrze przygotowana baza dydaktyczna. 	<ul style="list-style-type: none"> – zaplanowanie cyklicznych spotkań nauczycieli z przedstawicielami biura pracy, – pozyskiwanie środków na unowocześnianie bazy szkolnej dla poszczególnych zawodów, – opieranie się na analizach biura pracy, dotyczących preferowanych zawodów.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Zbyt mała wiedza nauczycieli dotycząca potrzeb rynku pracy w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych, – skupienie się na realizacji programów nauczania, – słaba współpraca wychowawców klas z pracodawcami. 	<ul style="list-style-type: none"> – Niż demograficzny (brak możliwości otwierania nowych kierunków kształcenia), – ograniczona możliwość kształcenia na poziomie technikum w różnych zawodach.

Analiza SWOT
Współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących
z nauczycielami przedmiotów zawodowych
Wykorzystywanie wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności
i postaw uczniów szkół zawodowych

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Wykwalifikowana kadra pedagogiczna, – współpraca w ramach zespołów przedmiotowych, – współpraca w ramach nauczycielskich zespołów wychowawczych, – współpraca nauczycieli w ramach WDN, – aktywnie pracująca Komisja Wychowawcza, – nauczyciele uczący określonego przedmiotu korzystają z tego samego programu nauczania. 	<ul style="list-style-type: none"> – Warsztaty dotyczące korelacji międzyprzedmiotowej, – wymiana doświadczeń, – gromadzenie i popularyzacja materiałów dotyczących współpracy nauczycieli różnych przedmiotów, – wykorzystanie opracowanych programów autorskich przez innych nauczycieli uczących tego samego przedmiotu.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Ograniczona możliwość poświęcenia przez nauczycieli większej ilości czasu na współpracę międzyprzedmiotową, – niewykorzystanie potencjału nauczycieli w celu opracowania zagadnień związanych z korelacją międzyprzedmiotową, – koncentracja nauczycieli na osiągnięciu jak najlepszych wyników swoich uczniów na egzaminach zewnętrznych z nauczanego przedmiotu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Niepełne wykorzystanie dostępnych informacji ze źródeł zewnętrznych, – niewystarczająca liczba godzin przeznaczonych na realizację programów nauczania poszczególnych przedmiotów wpływa na ograniczenie możliwości korelacji międzyprzedmiotowej.

Analiza SWOT
Kompetencje zawodowe oraz kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły
Podzadanie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych
oraz przygotowanie młodzieży do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie różnych imprez okolicznościowych przy współudziale uczniów, – kształtowanie samodzielności uczniów w działaniu, – rozwijanie zainteresowań na zajęciach pozalekcyjnych, – autoprezentacja na forum klasy, – rozróżnianie form zatrudnienia, – świadomość wad i zalet różnych form zatrudnienia, – świadomość przepisów prawnych dotyczących przyszłego pracownika, – dostrzeganie szansy na pracę we własnym przedsiębiorstwie. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie udziału w szkolnych konkursach, – wykorzystanie niżu demograficznego do zmniejszenia liczebności uczniów w klasach, – przystąpienie do programu „Szkoła Kluczowych Kompetencji”, – stosowanie efektywnych i innowacyjnych metod nauczania, – pomoc w poznawaniu własnych możliwości i uzdolnień, – korygowanie zachowań zmniejszających szansę na pozyskanie dobrej pracy, – motywowanie do podnoszenia kwalifikacji i zdobywania dodatkowych uprawnień.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie pracy w zespole, - ograniczona możliwość rozpoznawania możliwości intelektualnych i predyspozycji zawodowych uczniów, - niska świadomość uczenia się przez całe życie i dostosowywanie kwalifikacji do zmieniającego się rynku pracy, - brak nawyków do ustawicznego uczenia się. 	<ul style="list-style-type: none"> - Trudności w poruszaniu się na rynku pracy, - brak wytrwałości w poszukiwaniu pracy, - wygórowane oczekiwania wobec pracodawców.
---	---

Analiza SWOT

Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych i rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Stałe podnoszenie kwalifikacji, wielokierunkowość, - znacząca część kadry posiada uprawnienia do przeprowadzania egzaminów zewnętrznych, - dobra atmosfera i chęć współpracy między nauczycielami, - podnoszenie umiejętności z zakresu metod i form pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Stała współpraca z biurem pracy, - szkolenia zewnętrzne, - pozyskiwanie edukatorów zewnętrznych.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Słaba analiza potrzeb rynku pracy, - koncentracja nauczycieli na treściach nauczania ze swojego przedmiotu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ujednolicone zdawanie egzaminów zewnętrznych nieuwzględniających różnic w możliwościach uczniów wynikających z ograniczeń socjologicznych.

Analiza SWOT
Charakterystyka uczniów
Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Świadomość uczniów o potrzebie zdania egzaminów zewnętrznych, – poznawanie potrzeb lokalnego rynku pracy poprzez uczestniczenie w praktykach uczniowskich, wycieczkach do zakładów pracy, na targi pracy, wystawy techniczne itp. – udział w konkursach uwzględniających wiedzę zawodową, – organizowanie spotkań informacyjnych dla gimnazjalistów i wyjazdów do współpracujących zakładów pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie spotkań uczniów z przedstawicielami biura pracy, – udział młodzieży w wyjazdach szkoleniowych, – pozyskiwanie wiadomości z zewnętrznych źródeł w ramach różnych przedmiotów nauczania, – spotkania uczniów z pracownikami różnych branż.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Przypadkowy wybór zawodu, – niska motywacja wśród części uczniów do nauki, – małe zainteresowanie rodziców i motywowanie dzieci do nauki, – znikoma wiedza młodzieży na temat roli i funkcji urzędów pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Szybka zmiana rynku pracy, – mała oferta rynku pracy, – zbyt późna selekcja uczniów pod kątem dalszego kształcenia zawodowego bądź ogólnego, – Zagrożenie demoralizacją.

Analiza SWOT
Współpraca szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy
Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy i ich uwzględnianie w pracy z uczniem

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Współpraca ze Związkiem Narzędziowców Regionu Bydgoszcz, – organizowanie praktyk w różnych zakładach pracy, – organizowanie dla uczniów naszej szkoły wycieczek do zakładów pracy, na targi pracy, wystawy techniczne itp., – organizowanie spotkań uczniów z absolwentami szkoły, którzy kontynuowali naukę i podjęli pracę w różnych przedsiębiorstwach, – cykliczne spotkania z pracodawcami uczniów i wymiana doświadczeń, – dobra współpraca z biurem pracy, – dobrze przygotowana baza dydaktyczna. 	<ul style="list-style-type: none"> – zaplanowanie cyklicznych spotkań nauczycieli z przedstawicielami biura pracy, – pozyskiwanie środków na unowocześnianie bazy szkolnej dla poszczególnych zawodów, – opieranie się na analizach biura pracy, dotyczących preferowanych zawodów.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> - Zbyt mała wiedza nauczycieli dotycząca potrzeb rynku pracy w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych, - skupienie się na realizacji programów nauczania, - słaba współpraca wychowawców klas z pracodawcami. 	<ul style="list-style-type: none"> - Niż demograficzny (brak możliwości otwierania nowych kierunków kształcenia), - ograniczona możliwość kształcenia na poziomie technikum w różnych zawodach.
---	---

Analiza SWOT

Współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych

Wykorzystywanie wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Wykwalifikowana kadra pedagogiczna, - współpraca w ramach zespołów przedmiotowych, - współpraca w ramach nauczycielskich zespołów wychowawczych, - współpraca nauczycieli w ramach WDN, - aktywnie pracująca Komisja Wychowawcza, - nauczyciele uczący określonego przedmiotu korzystają z tego samego programu nauczania. 	<ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty dotyczące korelacji międzyprzedmiotowej, - wymiana doświadczeń, - gromadzenie i popularyzacja materiałów dotyczących współpracy nauczycieli różnych przedmiotów, - wykorzystanie opracowanych programów autorskich przez innych nauczycieli uczących tego samego przedmiotu.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Ograniczona możliwość poświęcenia przez nauczycieli większej ilości czasu na współpracę międzyprzedmiotową, - niewykorzystanie potencjału nauczycieli w celu opracowania zagadnień związanych z korelacją międzyprzedmiotową, - koncentracja nauczycieli na osiągnięciu jak najlepszych wyników swoich uczniów na egzaminach zewnętrznych z nauczanego przedmiotu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Niepełne wykorzystanie dostępnych informacji ze źródeł zewnętrznych, - niewystarczająca liczba godzin przeznaczonych na realizację programów nauczania poszczególnych przedmiotów wpływa na ograniczenie możliwości korelacji międzyprzedmiotowej.

Analiza SWOT

Kompetencje zawodowe oraz kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły Pobudzenie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych oraz przygotowanie młodzieży do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
--------------	--------

<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie różnych imprez okolicznościowych przy współudziale uczniów, - kształtowanie samodzielności uczniów w działaniu, - rozwijanie zainteresowań na zajęciach pozalekcyjnych, - autoprezentacja na forum klasy, - rozróżnianie form zatrudnienia, - świadomość wad i zalet różnych form zatrudnienia, - świadomość przepisów prawnych dotyczących przyszłego pracownika, - dostrzeganie szansy na pracę we własnym przedsiębiorstwie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie udziału w szkolnych konkursach, - wykorzystanie niżu demograficznego do zmniejszenia liczebności uczniów w klasach, - przystąpienie do programu „Szkoła Kluczowych Kompetencji”, - stosowanie efektywnych i innowacyjnych metod nauczania, - pomoc w poznawaniu własnych możliwości i uzdolnień, - korygowanie zachowań zmniejszających szansę na pozyskanie dobrej pracy, - motywowanie do podnoszenia kwalifikacji i zdobywania dodatkowych uprawnień.
<p>SŁABE STRONY</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie pracy w zespole, - ograniczona możliwość rozpoznawania możliwości intelektualnych i predyspozycji zawodowych uczniów, - niska świadomość uczenia się przez całe życie i dostosowywanie kwalifikacji do zmieniającego się rynku pracy, - brak nawyków do ustawicznego uczenia się. 	<ul style="list-style-type: none"> - Trudności w poruszaniu się na rynku pracy, - brak wytrwałości w poszukiwaniu pracy, - wygórowane oczekiwania wobec pracodawców.

Analiza SWOT
Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych
Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań
środowiskowych i rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Stałe podnoszenie kwalifikacji, wielokierunkowość, – znacząca część kadry posiada uprawnienia do przeprowadzania egzaminów zewnętrznych, – dobra atmosfera i chęć współpracy między nauczycielami, – podnoszenie umiejętności z zakresu metod i form pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Stała współpraca z biurem pracy, – szkolenia zewnętrzne, – pozyskiwanie edukatorów zewnętrznych.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Słaba analiza potrzeb rynku pracy, – koncentracja nauczycieli na treściach nauczania ze swojego przedmiotu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ujednolicone zdawanie egzaminów zewnętrznych nieuwzględniających różnic w możliwościach uczniów wynikających z ograniczeń socjologicznych.

Analiza SWOT
Charakterystyka uczniów
Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Świadomość uczniów o potrzebie zdania egzaminów zewnętrznych, – poznawanie potrzeb lokalnego rynku pracy poprzez uczestniczenie w praktykach uczniowskich, wycieczkach do zakładów pracy, na targi pracy, wystawy techniczne itp. – udział w konkursach uwzględniających wiedzę zawodową, – organizowanie spotkań informacyjnych dla gimnazjalistów i wyjazdów do współpracujących zakładów pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie spotkań uczniów z przedstawicielami biura pracy, – udział młodzieży w wyjazdach szkoleniowych, – pozyskiwanie wiadomości z zewnętrznych źródeł w ramach różnych przedmiotów nauczania, – spotkania uczniów z pracownikami różnych branż.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Przypadkowy wybór zawodu, – niska motywacja wśród części uczniów do nauki, – małe zainteresowanie rodziców i motywowanie dzieci do nauki, – znikoma wiedza młodzieży na temat roli i funkcji urzędów pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Szybka zmiana rynku pracy, – mała oferta rynku pracy, – zbyt późna selekcja uczniów pod kątem dalszego kształcenia zawodowego bądź ogólnego, – Zagrożenie demoralizacją.